Ղ. 6829 1892 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 13/25 ՇԻՄԱՆ 33 ԻՒՆՍԻ ՍԷՆԷ ١٣١٠ ՇԷՄԱԶԻՒԼ-ԷՎՎԷԼ ՀԱՄԱՐ Ղ. 6829

ԱՊՕՆԷ ՊԷՏԷԼԻ

	Սովորական	Ամբողջ տարի
Իտալիա	100	50
Թարգմա	140	70

Այն Փիի ուսումնական միութիւնը իւր ամէն պատուոյ մէջ ճանաչէն ազգի օրուանուր։

Տէրն օրուանական մէպահիս վէ մէքեաթիւ պ իեատէ օրուանմազ։

Մանզումէի Էֆքիար

منظومهٔ افكار
صاحب امتیازی و مدیر مسئولی
قره‌بت یانوسیان
مطبعه‌ده چاپ اولنمشدر
باب عالی جاده‌سنده ۳۶ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه‌در

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Grand' rue de la S. Porte. 36

ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ

10 ԲԱՐԱ 10

Սահիպի իմթիյազ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Մարդոս վէ իդարէհանէսի
Պապը Ալի ճատտէսինտէ 36 Նիւմէրօ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք հայր. տիւն խասթախանէմիզէ կիտէրէք, Դեր. Գարեգին եպիսկոպոսու դիւաբէթ իթմիշ տիր։

Միւսամիլէյին ահվալը սրհհիեան էվվէլքի ինէ պիր ազ միւխթէլ օլուպ, հաթթա իւզերինէ պայիրը. ԼԷԳ տախի կէլտիկի հալաէ, տիւն քէնտիլէրինտէ էյիլիք էսէրի կէօրիլմիշ տիր։

Խարբուրթատան վարիտ օլան մէք թուպլարտա, ուսուրու միլլեէնին հիւանիւ սուրէթատ իտարէ օլունմաեուպ մէքթէպլերին մունթազամ պիր հայտէ պուլունմասրգլարընը պէեան վէ Ազգ. Վարչութիւն թարգիլանան պունա սէրիան պիր չարէ տիւշունիլմէսի բէճա օլունուեօր։

Կիլիկիա Կաթուղիկոսու Ամեն. Տ. Մկրտիչ Սրբազան հայր. նին, պիր այ գատար Քիլիսէտ գալարագ, պու միւտէթ զարֆընտա պիր գաչ քիշինին գիմէթլերինէ կէչիրիպ իտատ իթմէմէք սէվտասընտա պուլունուզլարը, մահէլլի Արուսեակ մէքթէպինին պիր գաչ եիւզ լիրա հագգընը թահսիլ, վէ լազըմ կէլէնլերէ թէսլիմ էթիքտէն սոնրա, ճէպէլի Պէրէքէթ Թարիգի իլէ, Սիս Ախուռնա միւթէվէճհիէն հարէքէթ իթմիշ օլուզլարը, Քիլիստէն մաթպաամըզա պիսիրիլմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻԵԷ

Մէճլիսի վիքէլա, էվվէլքի կիւնքի իճթիմանտա իքինճի տէֆա օլարագ Դոնեա վէ Գասապա խաթթլարընա տաեիր Մ. Նակէլմաքէրս իլէ բազիպլերինին պա իպթիտա վուգու պուլան թէքլիֆլերինի մէվգրեի միւզաքէրէեէ վազ իթմիշ իսէ տէ, թագտիմ օլունան թէքեալիֆի միւխթէլիֆէ նին քէմալի իթինա իլէ թէագրգը լազըմ կէլմէքլէ, կէլէճէք բազար կիւնիւ տախի օլ պապտէ պիր գարարը գաթի իթթիխազ օլունմասը մէէմուլ տէկիլ տիր։

Սալխանէլէր մէսէլէսի թէքրար մէվգրի թէզէքքիւր վէ թէագրգէ գօնուլմուշ տուր։ Շիմտի իքի ուսուլ մէվճուտ տուր, եանի պիր խաթիգրագ ագտը իլէ պիզզաթ հիւքիւմէթին պունլարը ինչա իթմէսի, վէ պիր տէ մէզքիւր սալխանէլէր ինչաաթընը պիր գումբան եաեա պա իմթիեազ թէրք ու թէվտիի մատտէսի տիր։

Կէչէն սէնէ, Շէհր էմանէթի ճանիպինտէն պու պապտէ բլանլար թանզիմ օլունմուշ օլմաղլա, պիր օգ սէնէլերտէն պէրու սիւրիւն. Հճէմէտ գալրգ, սրհհէթի ուսուրիեճէ զաեէթ նաֆի օլան շու մէսէլէնին թէսհիլի թէսվիեսինէ մէզքիւր բլանլար խալիճէ մէտար օլաճագլար տըր։

Գաղտատա վալիի սոգրգը Թագիր էֆտին բաշա հայր. իլէ, պահրիեէ միրալաեը Ահմէտ Բաթիպ բաշա, կէչէն բազար իրթէսի կիւնիւ, ճիտտէեէ միւթէվէճհիէն մէէմուրի եէթի մախսուսէ իլէ հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

Միւճթէմէայի Ամերիգա սէֆարէթի, Մուսուլ հէվալիսինտէ իճրայի թահարրիեաթա տայիր օլան ջու խասաթնամէսինին թէճտիկինի թալեպ իթմիշ տիր։

Ըէժի գօմիսիոնու, տիւն տախի Մալիեէ նէզարէթինտէ պիլիճթի մա Նիզամնամէյի տախիլինին պազը մէվատտը հագգընտաքի թատիլաթը իճրա ու իքմալ իլէ, մաղպաթասընը թանզիմ իթմիշ օլմաղլա, մաղպաթայի մէզքիւրէ Պապը Ալիեէ տերտէսմի իրսալ տըր։

Եագտըղըմըզ վէճհլէ, Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Դամպոն տիւն սապահ «Զիհանէֆ» նամ Ռուս վաբօրու իլէ չէհրիմիզէ մուվասէլէթ իթմիշ օլ մաղլա, սէֆարէթ հէյեէթի վէ Ֆրանսա ժէնէրալ գօնսօլսու, սէ ֆիրի միւշարիւէյհի իսթիգպալ ի չուն վաբօրա կիթմիշէր տիր։

Սէֆիրի միւշարիւէյհ Եունանիսթանտան միւրուրի էնասընտա Գրալ Եօրկիոս հայր. Թարաֆրնտան, հուզուրու գրալիէրինէ գապուլ օլունմուշ տուր։

Իմիհէթ սանտրըղընը չիպէսի օմագ իւզրէ պիր էվլաք պանդասը թէէսիսինէ, հիւքիւմէթիՄէնի եէճէ միւսաատէ պուլրուլտուղու մալիւմ տիր։

Գու պապտէքի էվրագ, մէճլիսի վիքէլատա թէտգրգ օլտուգտան սոնրա, մապէյնի Հիւմաեուն պաշքիթապէթի ճէլիլէսինէ իրսալ օլունմուշ տուր։ Էմլաք իւզերինէ իդդիագ օլունանագ մէպալիզէ մուգապի, էն զիեատէ մուվաֆրգը մաթլուպ թէէմինաթըն թահարրիսի զըմնընտա պիր գօմիսիոն թէշքիլի խուսուսունա, իրատէյի Սէնիեէ սուսուր իթմիշ տիր։

Գու կիւնլէրտէ, իւր տէֆա օլարագ Անատօլու շըմէնտֆէր լոգոմոթիֆի ինգարէեէ տուխսուլ իթմիշ տիր։

Գոմիսիոնու մախսուսզու «Ինչպու եէնի խաթթըն կէլէճէք մարա այընտա գապուլու մուվագգաթը» ի իճրա իտէճէք տիր։ Գու միւնասէպէթլէ Մ. Գաուլա վէ Մ. Գաբ, իթալեատա պարօն Գլանա պիր թէլեկրաֆ քէշիտէ իլէ քէնտիլէրինէ վուգու պուլմուշ օլան մուավէնէթտէն տօլաեը պէեանը թէշէքքիւր իլէմիշլէր տիր։

Ռիվաեէթէ կէօրէ, ինչպու այնիհաեէթինտէ խաթթը մէզքիւր գումբանեա հիսապընա օլարագ, իշլէմէեէ պաշլաեաճագ տըր։

Կէյպզէ գաղասը գայմագամը, Մէլօվա գալմագամը բիֆ. խալիս էֆ. էէ թէվճէհ պուլրուլմուշ տուր։

Ֆէօբրիի Գ.Ա.Զ.Ա.Ը

Էվվէլքի կէճէ սաաթ 7 բաատէլէրինտէ, կազէթամըզը պէնեիւք կըսմը պասըլարգան սոնրա վուգու պուլուպ, հէնուզ պասըրմագ իւզրէ օլան տիկէր նիւսխէլէրիմիզ տէ տէրճ օլունան քէօբրիւ գազասընը, գարիունումուզան չօգլարը օգուամըզ օլաճագլարը ճիհէթլէ, պու կիւնքի նիւսխէմիզտէ տախի օլ պապտէ թաֆսիլաթ վիրմէէ մէճբուր օլուուգ, չէօյլէ քի։

Սապրգ Շէհիր էմինի մէրհում Մաղհար բաշանընն տամաար օլուպ, կէօմրիւք մէճլիսի ազասընտան պուլունան Քէմալ պէյ, Մալիեէ մուհասէպէի ամիգա քէթէպէսինէն Դրրզչէվլիի Հիլմի էֆ. իլէ, Շէհիր էմանէթի սէր միւֆէթթիշի օլուպ իշտէն էլ չէքարիրիլէն Միւմթազ պէյ, կիճէ խասէքի նիսա խասթախանէսի աթըպասընտան Նուրէտտին պէյին Ազ սարայտա Օլանլար թէքքէսի գարշրսընտաքի խանէսինտէ սաաթ պէշէ կատար օմթուրտուգտան սոնրա, կիթմէք իսթէրլէր, հալ պուքի, կէրէք քէնտիլէրինէ վէ կէրէք արապագը իլէ խրատմէթքեաբընէ սէրխոշ օլտուգլարը հասէպիյէ, պունլարը պըրագմամագ իսթէմիշլէր վէ ճիւմլէսի իչիւն տախի եաթագ եարտրըմըզլար իսէտէ, պունլար գալմաեուպ արապաեա բագիպէն եօլա չըգարլար։ Էմին էօնիւնէ կէլտիքլերինտէ, սիւրաթլա սիւրիւլէն արապա, պիր պէքճիեէ չարբարագ մէրգուս մոգզետէլէր։ պունոքն իւզերինէ եագալանմամագ իչիւն եօլունա պիր գաթ սահա սիւրաթ վերիլիր։ Քէօբրիւ մէմուրլարը քէօբրիւնիւն աչըգ օլտուղունտան պահս իլէ պունլարը տուրտուրմագ իսթէրլէր իսէտէ, արապա սիւրաթընը էքսիլթմէճիքտէն պաշգա, ալապիտիկինէ գօչար վէ քէօբրիւնիւն աչըգ մահալինտէ կէրիլի օլան իրի տախի գօբարըպ տօղրուճա տէնիղնէն ագաղը ուչա, վէ արապանըն իչինտէ պուճնան Քէմալ, վէ Հիլմի վէ Միհմթազ պէյլէր արապա վէ իլէ ղարգ ու նապէտիտ օլարագ, աչըգտա օթուրան արապաճը Ֆօթի իլէ Քէմալ պէյին ադասը եագուպ, Քէօբրիւնիւն աչըգ զէմանընտա ալթտա տուգպա իւնթիւնտէ պուլունան տասքիրի պահրիեէէի Շահանէ Թարաֆընտան Թախլիս իտիլիրլէր։

Թախլիս օլունանլար. իֆատէ վէրմէկէ միւգթէտիր։ Օլատտրգլարընտան, հէնանի պիր էճզախանէյէ վէ օրատան Զապթիեէ խասթախանէսինէ նագլ օլունարագ, միւտաֆաթը լազըմ իճրա իտիլիր։

Մէրգրում Ֆօթի իլէ Եագուպ, տիւն Զապթիեէ նէզարէթինտէ իսթիճվաղ օլունմուշլար վէ Նուրէտտին պէյ տախի ճէլպ օլունմուշ տուր։ Արապաճը Ֆօթի պէրվէճհի աթի իֆատէ վէրմիշ տիր։

—Քէմալ պէյտէն ալտըղըմէմ իւզերինէ, արապայը սիւրաթլա գօշտուրմագտա իտիմ. եէնիճամի էօնիւնտէ պիրինէ չարբարդըմը իտիլէն ֆիրեատան անլատըղմատան, հայվանլարը գամչըլատարագ քէօբրիւնիւն իսթիւնէ տօղրու սալտըրտրմ, կէրչի պու էնատէ պիր սէս իչիթտիմ իսէ տէ, պունուն պէնի թէվգէքի իթմէք իչիւն պիր հիլէ պատուղունու զանն իտէրէք, եօլումա տէվամ իթտիմ. հավանրն չիտատէթինտէն վէ գինեագրն թէէսիրինտէն, կէօզիմ հիչ պիր չէյ կէօրմէեօր իտի։

Եագուպ տախի, իչպու իֆատէյի թէքրար իտէրէք, եօլտա բապաճքեա պիր գաչ տէֆա «սիւրմէ, պիր գաղա չըգար» տէտիկինի իլավէթէն պէեան իթմիշ տիր։

Իչպու վագտա թարաֆը հագրութի Բատիշահիտէն իչիտիքտէ, մաղրուգիյինին թէհարիսի իլէ, իյճապ իտէն մուամէլաթը թահգիգիեէնին իյֆասը նա էմր ու ֆէրման պաւեուրմուշլար։ Վէ քէյֆիեէթ Մապէյնի Հիւմաեուն պաչ քիթապէթի ճէլիլէսինտէն պա թէգրէրե պահրիեէ նէզարէթինէ իչար օլունարագ, հէման թէհարրիեաթա խպթիտար օլունմասը գարարկիր օլմուշ տուր։

Միհրեթլուի՝ Մի խըրսը Զ Մը

Տիւն ճինաեէթ մահքէմէսինտէ զաեէթ գարիպ պիր տավաեա պագլար։

Պունտան իչ այ, էվվել 6/318 եանի ալթընճը տաիրէնին 318 Նիւմէրօլու արապասը, Պէշիկթաշ թարաֆընտան Ֆընտըգլըեա կէլտիկինտէ, սամիւ պաշը զաեէթ սիւրիւ կէօզլիւքիւ վէ շիք պէյ գընաֆէթլի պիրիսի Շիշլի թարիգիյէ Քեաղրտխանէեէ կիտիպ եինէ Պէյ օղլունա ավտէթ իթմէք իւզրէ, արապաեը 65 ղուրուշա քիրալար։ Օրատան ածղրուճա Քեաղրտխանէ քէօեիյինէ վէ պատէհու մէսիյրէսինէ վէ անատէն Սիլիհտար աղաեա կինաէրէր։ Օրատա չիք միւշթէրի ատրապաճը Սապրիեէ խիթապէն,

—Պէնի թանը՞ըմըզը։

—Խայր։

—Ինչալահ պունտան, պէօյլէ էյի թանը՞ըմը։

—Ալ շու պիր Ֆրանսըզ ալթունունու, 65 ղուրուշուն իսթթաբաքը սէնին պախշիշին տիր։

—Ալլահ էօմիւրլէր վերսին, պէյիմ։

—Շիմտի Քեաղրտխանէ միվսիմի տէյիլ տիր, ֆագաթ պէն խասթա օլտուղումատան, հէքիմլէր պէքլէ աչըգ ֆայթօն իլէ գըրլարտա կէզմէք էյի հավա ալվագ թավսիեէ իթտիրէր։ Ադը ադը կիտէլիմ պիր ազ հավա ալալըմ։ Ալի պէյ քէօյիւնէ տէ օղրաեալըմ։

—Քէք էյի պէյիմ, էմրինիզ վէճհլէ կիտէրիզ, տէեէրէք, Ալի պէյ քէօեիւնէ կիտէրլէր։ Օրատան տա արապաեը Զօպան չէշմէսինէ սիւրմէսինի շիք միւշթէրի էմր իթմէսիյլէ, օրաեա տա կիտէրլէր։

Վագըթ կէճ օլտուղունատան, ատրապաճը աճէլէ իտէր։ միւշթէրի իսէ, պէէս եօգ տէեէրէք, ահէսթէ ահէսթէ կիտիլմէսինի էմր իյլէր։ Նիհայէթ օրատան, ինչ Քեաղրտխանէ քէօեիւնէ ավտէթ իտէրլէր։ Սաաթ օն իքիեի կէչէր, միւշթէրի էնիպ սէտտա իզերինտէ պիր գահվէ տահա իչէրէք, սաաթ եարըմը պուլմասընա պագար։ Եարըմտա, Շիշլիեէ տօղրու հարէքէթ իթտիքլերինտէ, միւշթէրի,

—Ադը ադը սիւր, հայվանլար եօրուլմասընը, տէմէսիյլէ, արապաճը,

—Պէյիմ Ալլահ սէնտէն բազը օլսուն, նէ ինսաֆլը պիր պէյսին, չիմտիեէ գաատար պէօյլէ ինսաֆլը վէ ճէօմէրտ միւշթէրի կէօրմէտիմ։

Օրատա եօլունա տէվամ իտէր, եօգուչուն տէօնիւլճէճէք պիր քէօշէսինտէ, հայվանլար պիրտէն պիրէ իւրքիւպ տուրմալարըյլա, միւշթէրի, իտապէթ օլտու տէեէրէք, ապտէսմի պօղմագ վէսիլէսիյլէ հէման արապատան էնէր։ Պիրազ ուզագլաշըպ էօքսիւրիւր, պու սըրատա պիր տէ խաֆիֆճէ ըսլըգ սէսի չըգար։

Եինէ արապաեա պինիլերէք եօլա տէվամ իտիլիր, ֆագաթ սահսթէ ահէսթէ։ Քեաղրտխանէ իլէ Շիշլինին թամ արա եէրինէ կէլինճէ. միւշթէրի պիր ըէգմըվէր պաշլարը, արապաճը իսէ հայվանլարը իւրքտիկ զէմանատան պէրու գօրգմագա պաշլամըշ օլտուղունատան, պիր թարաֆտան խմատա պէքլէրքէն, հէման պիր չախս զուհուր իտիպ, արապաեա պինմէք իսթէր։

Միւշթէրի տէ պունու թանըսըղընը սէօյլէմէսիյլէ արապաեա ալըրլար։ Պիր ազ իլերուլէտիքտէն սոնրա, զըրբը պիր հերիֆ պարկիրլերին պաշընը թութարագ արապաեը տուրտուրմագա չըգըրը։ Ղը սըրատա, արապանըն իչինտէն արապաճընին պօղնունա պիր գաչըզ թագըլարագ սըգը սըգըրեա չէքիլիպ թաղեիգ իտիլիր։ Պօղուլմագ բաշլէսինէ կէլէն արապաճը, պիր ֆէրեատ տըր գօրարը։ միւշթէրլէր արապատան էնիպ, գալըշտան չէքէրէք արապաճըրը եէրէ սիւշիւրի ըլեր։ Պիր թարաֆտան ճէպինի գօյնունու եօգլամագ, վէ բարա քէվէրի զանն իթտիքլէրի գասրգ պաղընը քէսմէք կիպի թէչէպիսլերտէն սոնրա, արապաճընն քէսէսի իլէ սաաթ վէ գօրտօնունու տա ալըրլար, վէ արապաճընը օն օն պէշ կիւն թէտալիսէ միւհթաճ օլաճագ տերէճէտէ եարալարլար։

Պերէքէթ վերսին Քեաղրտխանէ զապրթա մէճմուրլարը ֆէրեատը իչիթմէքլէ, պիր գաչ սիւվարիլէր եէթիչիրլէր։ Կիճէնին գաբանըզընտա հէր պիրի պիրէր թարաֆա սավուչան պու իչ եատիկեարարտան պաշըճասը օլան չիք միւշթէրիեի եագալարլար։ Իւղերինտէն ըէվօլվէր վէ ֆիշէնք կիպի չէյլէր տախի չըգարըրլար։

Գու չիք միւշթէրի, Սարը Կիւղել սաքինլերինտէն, Հէգարկրատը Հասան իսմինտէ պիր սիմիթճի իմիշ։

Սիմիթճի Հասանը 10 սէնէ միւատէթլէ քիւրէյէ գօնուլմասընա տիւն ճինաեէթ մահքէմէսինտէ հիւքմ օլունուր։

ԳԱՏԸՆԼԱՐ

Նէ՞ իշիւն գատընլարա, քէնարլէրինի ճէլպ իտէճէք գատար եալընըզ իքրամ վէ միւտաֆէնէ օլունսուն. Նէ՞ իշիւն ուժուրու ճիատիեէտ քէնարլերիյլէ իսթիշարէ եէ, վէ բէյլերինի թալեպէ թէնէգզիւլ օլունմասը, նէտէ՞ն գատրն հուգուգտ՞ոնատ մահրում՝ պրրա գելսը, նէ՞ իշիւն վէզայիֆինի իճրատ մէճպուր իսթիմէսին.

Գատընլարը վէզայիֆի մախսուսէսի օլան եվ խատրէսի իլէ եվլատ թէրպէեսի, քէնարի հիմմէթլերինէ միւթէվազգը օլատ զուկիզի, քէնարլերինին կէօրէպիլէ ճէքլերի տահա բէք չօգ իշլեր վար իրքէն, ճէմիեէթի պէշերիեէնին նըսֆը օլան գատընլար, նէ՞ սէպէպէ մէղնի գօշ տուրսունլար, գատընլար էրքէքլերին պիր օհունճաղը, պիր էյլէնէէսի հիւքմիւնտէ պուլունմագտան գուրթուրմաքդճա, նէ հուգուգլարընը գաղանմըշ օլուրլար, վէ նէ տէ վազիֆէլերինի իճրա իտէպիլիրլեր. Գատընլար հուգուգլարընը գաղանմագ իսթէրլեր իսէ, քէնարլերինի էրքէքլերին պիր զինէթ մէտալպէսնատ թութմաերզ, էրքէքլեր կիպի վազիյիէէրինա վէ զայուսը պիր հալատ պուլունմագտա սայիմմէլի, վէ էրքէքլեր գատընլարը վազիյիէէրինի իճրա իմանքլերինի կէօրմէք արզու իտէրլեր ի սէ, քէնարլերինի պէպէք կիպի թութմաերզ, հատարլարընը չէ բիքէօր մազամընտա տատ իլլէմէլի. վէ վահի չէյլերլէ իմրարը վազբթ իմմէլերինէ մահալ պրրագմամագ իշիւն, քէնարլերինէ իշ կէօսթէրմէլի, մէշղուլ իմմէլի տիր լեր.

Մէհէնիեէթ թէրազգը իմանք ճէ, հալիմ, քամիլ գատընլարընը ատէտի պիմթատի թէզատիւտ իտէր, վէ զազը տիմվարը նամուգուլէտէն վազ կէչիրի, տահա թապիի վէ նէվի պէշերէ տահա նաֆի պիր հալ քէսպ իտէրէք, օլ վազբթ հազգլարընա թէմամիլլէ մալիքէ օլուպ, վազիյիէլերինտէ գուսուր եմմէզլեր.

Թարիգի թէրազգրտէ էվրօրատան խայլիճէ իլէրու կիմմիլ օլան Ամերիգատա, գատընլարընը հալի խայլի իսլահ օլունմուշ տուր. Ամերիգա մէմալիքի Միւճթէմիաքնտա գատընլար էրքէքլէր կիպի վէզայիֆի պէշերիեէ իլէ մէշղուլ օլուպ անլէրինի արզատաշլարընմազ ամընտա պուլունմազտա տրրլար, վէ իշթէ պունուն իշիւն տուր քի, պու եէնի տիւնեա պիլ նիսպէ օլ գատար ազ վազբթ զարիքնատա ֆէվզէլատէ սիւրաթլա թէրազգը իմմէքտէ տիր. Թէրազգը իմմէք իսթէեէն ազմամ, էվվելա գատընլարը թէրպիեէ իմմէքի, գատընլարընը ֆուզուգունու թատիգ, վէ վազիյիֆէլերինի թայերին իյլէմէքի տիրլէր. Հուգուգու զասպ օլունան գատընմաղտուր պիր ֆէրա հալինտէ օլուպ վէզայիֆինտէ իյֆա իտէմէզ, վէ զարիֆինի իյֆա իմմէեէն գատընմաղտուր պիր ֆէրա հալինտէ օլուպ իսէ, մէհնուզ պուլունտուղու ճէմրլեէթէ պէօլիւք պիր իհանէթ իմմիշ, մահվ ու խարտարնա չալըշմըշ՝ օլուր.

Ըէք չօգ սէնատայար վար տրրքի, անլէրի գատընլար էրքէքլէրտէն պէհատէ էեու կէօրէպիլիրլեր. հա՞նկի էրքէք տիր քի, պիր խատ թատա պիր գատըն պագտըղը գատար էեու վէ տիգգատալա նէգատրեմ իտէպիլիր, գատընլար թըպգատան պիւսպիւթիւն մալիւմատլարը օլմատըղը, վէ պէյքի իլմի թըպգրն էմր իմմիկի շէյլերին աքսիսինի իլմիգամ իյլէտիքլերի հալատ, թէքրար չօգ տէֆալար խատթէ. կնանա տիգգատալա պագրպ, միւսամատթնա տէվամլէ, վէ խատթա էա ըրֆգ ու հիլմիեէթլէ վագը գատընլան մուամէլէլերի իլէ, խատթալարը չիֆատագ օլմասընա սէպէպ օլուրլար. էրքէք թագիպին թավրընատ չօգ տէֆա խատթա միէէսիր օլուպ, խատթալըղը թէզատիւտ իտէր. Հալպուքի պիրիմա գըմ էվ իլաճլարը եարան գատընլարքն թավրը միւլահիմանէ վէ թէսլիեթագտաշլարը իլէ խատթանըն ֆիքրինի պի հալի սիքի նէմէ սէվզ իտէրէք, չիֆա պուլմասընա սէպէպ օլատ գլարը չիւպ հէտէն վարէսմէ տիր. Զամէն թագիտի էրքէքլերատէն էվվել գատընլարը թէպագէմէ սէվզ իմմիշ տիր, թըպգ հէնուզ պիր ֆէնն հիւքմիւնէ կիրմէզտէն, թէպագէթէ միւթէալիգ եալան եանլըշ պագը մէտավամ էքսէրիա գատընլար թարաֆընատ իճրա օլունուեոր իտի. Հալեա չիմարէ տէկին թագիպ պուլունմաճատ մահալլերիմիզատ պու վազիյիէ գատընլար թարաֆընատ իյֆա օլունմագտատրը. Դատ լարըն պու իսթիտատը թագիսինատէն նիշին իսթիֆատ իմմէմէլի, քէնարլերինէ ֆէնեմի թըպգ նիշին թատիրսէմէլի. Ճէնատը հազգ գատընլարա էյլէ պիր ֆիքր իհան իյլէմիշ տիր քի, հեր իշի էրքէք կիպի կէօրէպիլիրլեր. Գատընլարն կէօրէմէեէճէկի պիր իշ վար իսէ, օտատ չիֆթ սիքմէք, թօրրաղը գազմազ, օտատն քէսմէք, ալդատլարընա եիւք եիքլէմէք կիպի խըտէմատը միւշքիլէեի տատեէ տիր, հալպու քի քէօլերատէ ֆուզարա գարըլարընը պու նէվ խըտէմատըտա կէօրմէքտէ օլտուգլարը միւշահէտէ իտիլիեօր. Դանագիք մախլուգլարընն հեր իշտ պուլունմասը ֆիքրինտէ օլմատը, նէգազթէթ վէ զերաֆէթլերինէ խատլել կէթիրմէեէճէք, ճիսմէրինի գահմէթ վէ մէշղուգատա իլլատ իմմէեէճէք, վէ քէնարլերինէն գաթէն հատգէթագտա մայիլ վէ միւսթայիտ պուլունտուգլարը իշլերէ ալըշտըրմասը լիազումու թատիտարքերմ.

Ս. ԳԱՃԸՔՃԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Տարօրինակ նոր դէպք մը՝ դարձեալ ինձ կը յիշեցնէ այն մակագիրը, և ֆՖիւնէրու տակ թողուած յիշատակներ կը յարուցանէ մտքիս մէջ. Ինչպէս ուրիշ անգամներ, հոս ալ կը կրկնեմ թէ Սեբաստացին վերջին ծայր ազգտ է, անտարբեր է իւր կրթական ու եկեղեցական վիճակին նկատմամբ. չը թարմիր չը մտա եր բնաւ, և դպ ու յանդէպս, գիտակ ու յանգիտս այնպիսի խնդրոց մոռամուխ կըլլայ, այնպիսի գործեր կը անուիրէ, որ մարդ ի տես այդ գործոց յապուշ կը կրթի բացէ ի բաց, տարիներ առաջ իւրմ վարժարանին ոչ մէն դուրս վտարած եկեղեցւոյ ու վարժարանի երկու ծայրայեղ թշնամի անձնաւորութիւններուն՝ վերջերս փաղաքշիչ ու համոզկեր խօսքերէն հրապուրուած՝ նորէն պաշտօնի կը կոչէ զանոնք, ազգային վարժարանաց սէմէն ներս կը մտցուցնէ ինքնագ և ի խնծիր այդ «ճգնաւորական» մասնախմբին և ի քանդ ու յաւեր ձգելոյ վարժարանաց, անտեսելով անոնց եռթած նախկին անբուժելի վերքը, անտեսելով մեր կրթական վիճակին փշալից անցեալը.

«Փարձեալն կրկին փորձելն յիմարութիւն է» կ'ըսէ Ս. Աւետարանը, բայց այսպիսի Սրբազան պատգամներ հաճելի է յիշեցնել Սեբաստացւոց որոց շատերուն ծոցէն անպակաս է մէջմէկ աշխարհարար Ս. գիրք.

Ժամանակէ մը հետէ, մոռացման քաղին տակ ծածկուած սոյն խորագիրը արդարեւ մեզ, Սեբաստացիներուս համար ուշադրաւ և լուսաբանուելու արժանի է, բայց ես չը պիտի յուզեմ այդ խնդիրը՝ այլ պիտան և եթ պիտի լրացնեմ որ վերջերս հրապարակ եկած է օրաթերթի մը մէջ. Ես խիստ մտէն գիտակ լինելով խնդրոյ առարկայ եղող Մանուկի և Ցակոբի վենաց և գործոց, որոց վրայ խօսելով խղճի պարտ մը կատարած և թերեւս մերազնեաց ալ դոյզն օգուտ մ'ընձեռած պիտի ըլլամ. բայց ոչ անոնց հանակրողներէն եմ և ոչ ալ ներհակներէն, սոսկ անկողմնակալ մէկն եմ.

Այն յօդուածագիր, երբ ազգային կեանքը կը շոշափէ, խղճի մտօք գրիչ շարժելու է, թող դրացի եթէ եղբայրըն իսկ ըլլայ խնդրոյ առարկան. բայց տեղական օրաթերթին յարգելի յօդուածագրին իր հակիրճ գրութեանը մէջ կը նկրտէր դատափետել այնպիսիներ, որոց բովանդակ կեանքը զոհողութեանց շարք մը եղած է եկեղեցւոյն ու վարժարանին վրայ, աւելի զարմանալին այն է որ, կը գրուատէր նաև անանկներ, որոց միակ յոյսն ու երազն է անջատուիլ հայ եկեղեցիէն ու ինքնուրոյն աղանդ մը կազմել.

Ըստ յօդուածագրին՝ Ցակոբ էֆ Մեսրէյեանը հակամանուկեան խմբի մը պարագլուխը կարծուած է, որով թիւր գաղափար մը կ'արծարծուի. Սա և իրենները՝ առանց Մանուկ էֆէնտիի երկնային շուքին հետաքրքիր լինելու, հարուածեցին եկեղեցին ու վարժարանը. իրենց յաւակնոտութեամբ ու սնապարծութեամբ ազգային դեռատի մանկտւոյն դատիարակութեան առջեւ թումբ մ'եղան. ոմանք են հապա «հակամանուկեան» կոչուած խումբը, ոչ ապաքէն ժողովրդեան այն սուտ «խաւարեալ» մասը, որ Մանուկ էֆէնտիի շնորհակ քարոզներով լուսաւորած չեն իրենց միտքը, ազնուացուցած չեն իրենց սիրտը.

Այս կէտերուն վրայ շատ չը ծանրանամք.

Յօդուածագիրն ըսէր էր թէ «մարդու մը ինչ ըլլալը իր վարքէն ու գործէն կը հասկցուի» բայց անոնց վրայէ լուութեամբ անցէր էր, կարծեմ դիտմամբ վասն զի երբ ընթերցողը կարդար նորընձիւղ ազանդաւորին արտաքոյ «վարքն» ու անհեթեթ ու ոմպէտ խել մը «գործերը» անչուշտ հեգնական քահքահ մը պիտի արձակէր.

Իրեն հետեւողները, «պարկեշտ վարք» ունեցողները դալկահար, գունատ, տխուր, ծիւրած ծնգած մի քանի երիտասարդներ են արդարև. Աւետարանի անձնուէր պաշտօնեաներ ուրկէ մէյմէկ աշխարհարար ծոցերնին կը կրեն յարուած. և այնքան նեմատացուցած են Ս. գրքին յարգն ու պատիւն, որ Աւետարանը ծոցերնին կերթան ամենուրեք այնպիսի «ծայրեր» իսկ, զորս եթէ մի առ մի թուեմ անպատկառ պիտի համարուիմ. Այս սինքոր ու յանձնապաստան երիտասարդք՝ միայն խէթի ու ատելութեան «վարդապետութիւնը» ծաղկեցուցած են իրենց սրտերնուն մէջ՝ որ կըսեն թէ «անոնք որ Մանուկ պատուելիին քարոզներով չեն պարարեր իրենց միտքը, չը պիտի փրկուին. մեք «լուսաւորեալ» իսկ ժողովուրդը «խաւարեալ» է». Անոնք Ս Աւետարանն իրենց առջեւ վարագոյր բռնած՝ թանոր եաին ամէն գէշութիւն կը գործէին.

Առ այս ապացոյցներ դէպքեր թէև մը վիսաղ. բայց ես պիտի պատմեմ փաքրիկ միջոգէպ մը.

Այդ երիտասարդներէ 4-5 անհատներ, օր մը շրջաբայութեան կ'ելնեն, դպարազարդ պարտէզի մը կ'անցնին, որուն տէրը կը կարծեն թէ, կը բացակայէր այդ վայրկենին. աչքերնին շրջս կողմ կը յածեն, երբ կ'ապահովին թէ զիրենք գիտող աչք մը չըկայ, կը յանդգնին վարուելիք դողնալ. յանկարծ պարտիզպանն իւր թաքստոցէն ելնելով կը տեսնուի անոնց առջեւ. բացի մէջն բոլորն ալ ի փախուստ կը խուճապեն՝ պարտիզպանն Աւետարանին պատուիրանին անգէտ, ապտակ մը կը զարնէ նորա ծնօտին. նա միւսը կը դարձուցէ, ապտակը կ'երկրորդուի և ահա այսպէսով կը վերջանայ խնդիրը. Սա կուգայ իւր օրինակութեամբ կը պարծի թէ Ս. Գրքին պատուէրը գործադրէր է, բայց խեղճն անոր մէջի «մի գողանար» բառին տակաւին չէ հանդիպեր.

Ահա վարանդի այս գողերն են որք անձնիւրը մէն մի առաքեալ, շատ մը թաղերու մէջ ուրոյն ուրոյն ժողովներ հաստատած՝ Ապտուծոյ Ս. խօսքը կը քարոզէին ինչպէս յօդուածագիրն ալ կը խոստովանի թէ «իսկ իրենները, «լուսաւորեալ» աշակերտները կը շարունակեն իրենց ճամբան».

Մանուկ պատուելին իւր վարժարանին բեմին բարձունքէն՝ զանգակի զուղերով հոգւոյ փրկութեան ճամբան քարոզելով, մասամբ ալ ժողովուրդը շնթելով, շոշմելով. անոնց կիրքերը գգուելով յաջողած է փոքրիկ կուսակցութիւն մը կազմել «աւետարականներ» անուամբ. անոնց սրտերուն մէջ սերմանց ատելութեան սերմեր արք կ'ամէն կ'ուռճանան և աւետարանական՝ այդ սերմերուն ներշնչած գաղափարներով ազգուած՝ կը հարին ու կը մաշին և քանի՜ ներ արդեօք Թորշոմեան իրենց տակաւին թարմ ցողունին վրայ, որոնցմէ մին ալ այսօր Ս. Փրկչի հիւանդանոցն է. սա ակներեւ ապացոյց մը չէ՞...

Ո՞վ է Մանուկ պատուելի Նորհատեանը.

Հայ եկեղեցւոյ քահանայի մը զաւակ, ի աղայ տիոց, անսիրական հասակէն մոլեռանդութեան մթնոլորտին թունաւորիչ օդը ծծած, անով սնած, ժամանակ մը իւր եաին հարիւրաւոր մարդիկ ձգած այրերը կը քաշուէր իւր ճգնաւոր այն ատեն քանիներ իրենց կենաց վերջ տուին անգոսնելով կենաց գեղածիծաղ, ժպտուն յոյսերը, չը ճաչակելով նաև անոր քաղցրիկ պտուղները. Մանուկ պատուելին կէօղիւրեան թագէոս պատուելիին վաղեմի սիրելի աշակերտներէն մին է, որ իւր ուսմունքն աւարտածին պէս հէք աշազուրկին այնքան չարիք հասուց որ այս վերջինս նեստահար թունոյ մը նման մեր կրթական (Սեբաստիոյ) հորիզոնին վրայ նետուած անոր զարգացման ու փայլման ջահակիրներէն մին եղած է.

Մանուկ պատուելին աւելի լաւ հասկնալու համար, անոր ասենամբերիմ համախոհներէն Թադէոս Տէր տիարեանն ևս քննենք.

Աւետարանական պէտն երազեց Կրօնաւոր ըլլալ, ապա իրենները հայ եկեղեցիէն անջատուիլ. Ս. Գէորգայ եկեղեցին, — իբր իրենց ինկած բաժինը, — իրենց սեփականացնել և ինքնուրոյն աղանդ մը կազմել. բայց երբ տեսաւ թէ իւր գծած յայտագրին անգործադրելի կ'ելլայ, իւր քաղցրիկ ու ծիրանի յոյսերն կը փըշրուին, ուրիշ միջոցներու դիմեց և Թադէոս Տէրտիարեանը Կեսարիա զրկեց քահանայ ձեռնադրուելու. Սա ժամանակ մը տեղւոյն Ս. Կարապետ վանքին ժառանգաւորաց վարժարանին մէջ պաշտօնավարելէ յետոյ ինչ բարի ծաղիկ ըլլալը յայտնուեցաւ և խսկոյն վռնտուեցաւ վանքէն... Եւ ահա այսպէսով քահանայ չը ձեռնադրուեցաւ վասն զի Սեբաստիոյ Ներսէսեան վարժարանին մէջ շատ զեղծումներ գործած է հէք Տ. Մինաս քահանային մօտ ուրը. փեսատած է. Փափազեան Յովհաննէս վարդապետը՝ քարոզի պահուն՝ կոթողիկ է ըսելով, բեմէն վար պառած է և ինչ ինչ՝ որն ասեմ և որն խոստովանիմ զի անթիւ են...»

Ինձ այնպէս կը թուի թէ յօդուածագիրը բոլորովին անգէտ է ինչեր այս իրողութեանց և տակաւին չը գիտեր թէ յորմէ՞ ծագում առած են «Մանուկեան և հակամանուկեան» բառերը, կը ներբողէ զանոնք, անոնց ջնջին մի ձեռնարկին յենլով...

Մանուկ պատուելին չէ՞ր որ ժամանակաւ պատկերամարտութեան խնդիր մը յարոյց... Նա չէ՞ր որ իւր մտերիմներէն Նշան Թաշճեանի հետ, հնարքով մը՝ Մայր եկեղեցւոյ Մայր Մուտքը նանելով փրթադրեցին. այս մասին շատ բողոքներ տեղացին թէ «Առաջնորդարան և թէ ի Պարիարքարան։ Այսպիսի զեղծումներ գործած պահուն, խե՜ղճ Սեբաստացիք տակաւին կը հաւատաք, թէ հայ եկեղեցին կը քարոզէ՞ն

Սա չէ՞ր որ Ս. Տաճարի առջին շամուսանալ ոճխակալով իւր նախին նըշանածէն ետ եղաւ. արդի սմուսինն ալ նոյն պահուն կանանց քարոզիչ էր, ինչ օրինակին հետեւեցաւ. ապա երկուքն ալ հեշտօրօրանքներ սեսնելով իրարու հետ կարգուեցան. այս մանրամասնութեան աւելի լաւ տեղեակ է առակաբան վահան վրդ. Տ. Մինասեան. Ի՞նչ կատակերգութիւն...

Այս և ասոնց նման խել մը անճոռնի, այլանդակ արարքներ զորս մի առ մի թուել անկարելի է և որոց ճշդրտութեանը կենդանի վկայներն են Վահան վրդ. Թադէոս պատուելին, հին «Մանդուժ», Մասիս և այլ լրագիրներ.

Ցիրաւի այս երկու անձինք, Նորեկ Մեսիայեա ան աշխատարար աւերեցին, աւրատեցին մեր վարարալ ասոնց վատ արարքներն ու գործօն անդամոց պատուելի, սարսռազդեցիկ անտարբերութենէն սա եզրակացութեան կը յանգիմ թէ, եկեղեցիին ալ պիտի փլչէին եթէ մեր պապեր զայն ամուր քարէ չինած չըլլային.

Սեբաստացիք ասոնք գիտնալով հանդերձ ինչո՞ւ բակաւին շրջանայցութեան ներս ի նկատի չեն առնուր տեղւոյս ազգային գործոց արգահատելի վիճակն, որ տարիներ առաջ կը պանծար շատ բաներով, բայց այսօր կը փայլի միայն և միայն հոծ ու ստուար ջոջերու ունայն գլուխներով.

Մեք, այս ճշմարտութիւնը պարզելով կը խնդրենք տէրտոյս Սրբազան Առաջնորդէն որ վերջ մը տայ այս ցաւալի իրողութեանց, մեք չեմք խորհիր թէ, «ոչք են ազգային խնդրոց գործիչք. բաւ է որ եկեղեցւոյ ու վարժարանին գործերն գաղուոք ընթանան և այն ատեն պատիւ պիտի ունենանք դրուատել այդ անձանց գործունէութիւնն այս էջերուն մէջ.

Ահա կը փակեմք «Մանուկեան և հակամանուկեան» խնդիրը այսքան գրուելէ վերջ յանձնելով զայն Առաջնորդ Սրբազան Հօր խորին ուշադրութեանը.....

ՈՐԻՈՆ

ՏԱՐԱՑԱԽՏ ՎԱՐԺԱՊԵՏԸ

Ոչ ո՞ք իմացաւ. այո ոչ ոք իմացաւ այդ գժբաղդ վարժապետին տարաժամ մահը, և երկու տող իսկ չը գրուեցաւ անոր վրայ. Ապերախտ գտնուեցան ամէն անոնք՝ որոց համար այս բեկուն ու անխոնջ մըշակը մինչև իւր վերջին շունչը տրեցաւ անքուն գիշերներ անցուցանելով.

Երկար խօսքով ներկայացնեմ լուսոյ այս անձնուէր պաշտօնեայն, Բնիկ Սեբաստացի, ազնիւ, բարեսիրտ երիտասարդ մը՝ օժտուած չնաշխարհիկ ճիրքերով, կը դիմէր մամնայն Ազգ. դեռապիսի ճանկըռտոյն բարեւոք դատիարակութեանն հմար — անշահասէր էր — առ այս վկայ են ամէն անոնք որք մօտէն կը ճանչնան դինքը. վայ Սեբաստացւոց՝ որք չեն գիտեր գնահատել այսպիսի անձնուէր անձնաւորութիւններ, որոց միակ փափաքն է լուսաւորեալ և կրթեալ տեսնել իրենց սիրելի ծննդավայրը. արդեօք քանինե՞ր վարուեցան վշտահար սրտով, և դիմեցին այլոց պաշտօնավարել, և շատերը ալ նօթի, անսուաղ իջան ի գոր.

Համբարձում էֆ. Ճէճեանիրճեան այս է վաղամեռ հանգուցեալին անունը, խիստ հաւատ էր Հայկազանութեան և Թուրանութեան, բաւական ծանօթ էր նաև Թուրքֆրանս. լեզուաց և կարդ մ'այլ բակիրց ուսանց.

Զեմ յիշեր որ օրն էեր երբ լսեցինք որ, Ճէ.Փաշիրճեանը, հէք վարժապետը հեռացեր էրս Սարի Մկրտիչեան գիշերօթիկ ժառ. վարժ. պաշտաու կարգուեր էր. յանկարծ ալ ամենքս ալ բայ ի՞նչ օգուտ, ապատեցաւ Սեբաստացոց ոգ ամենաբերեր ու անքաջալեր ընթացքէն.

Մկրտիչեան դիշերօթիկ վարժարանին մէջ նա իր բոլոր հիգը թափեց անոր օգտին ուղղագծաւորութեան համար. նա հոն լոկ ուսուցիչ մը չէր, այլ ուսանողաց ճշմարիտ հայր մը՝ Պաշտօնակիցները աշակերտները, բոլորն ալ կը սիրէին կը յարգէին զայն. վասն զի ֆեղ էր, լուրջ էր և ուղղախոհ եր. ուսանողաց աշակերտները կը գուրանի, այլանդակ արարքներ զորս մի առ մի թուել անկարելի է և որոց ճշդրտութեանը կենդանի վկայներն են Վահան վրդ. Թադէոս պատուելին, հին «Մանդուժ», Մասիս և այլ լրագիրներ.

Ցիրաւի այս երկու անձինք, Նորեկ Մեսիայեա ան աշխատարար աւերեցին, աւրատեցին մեր վարարալ ասոնց վատ արարքներն ու գործօն անդամոց պատուելի, սարսռազդեցիկ անտարբերութենէն սա եզրակացութեան կը յանգիմ թէ, եկեղեցիին ալ պիտի փլչէին եթէ մեր պապեր զայն ամուր քարէ չինած չըլլային.

Սեբաստացիք ասոնք գիտնալով հանդերձ ինչո՞ւ բակաւին շրջանայցութեան ներս ի նկատի չեն առնուր տեղւոյս ազգային գործոց արգահատելի վիճակն, որ տարիներ առաջ կը պանծար շատ բաներով, բայց այսօր կը փայլի միայն և միայն հոծ ու ստուար ջոջերու ունայն գլուխներով.

Մեք, այս ճշմարտութիւնը պարզելով կը խնդրենք տէրտոյս Սրբազան Առաջնորդէն որ վերջ մը տայ այս ցաւալի իրողութեանց, մեք չեմք խորհիր թէ, «ոչք են ազգային խնդրոց գործիչք. բաւ է որ եկեղեցւոյ ու վարժարանին գործերն գաղուոք ընթանան և այն ատեն պատիւ պիտի ունենանք դրուատել այդ անձանց գործունէութիւնն այս էջերուն մէջ.

Ահա կը փակեմք «Մանուկեան և հակամանուկեան» խնդիրը այսքան գրուելէ վերջ յանձնելով զայն Առաջնորդ Սրբազան Հօր խորին ուշադրութեանը.....

ՈՐԻՈՆ

գուրային վրան, ինչու որ, երբ
ցաւ մը, հոգ մը, ունենային անոր
կը դիմէին, անոր կը վազէին իրենց
ցաւն ամոքելու, իրենց տխրու-
թիւնը փարատելու. բայց աւաղ որ
հոն ալ նախկին փառաց արժանա-
ցաւ. Խեղճը Սեբաստիան մեկնած
էր իր վիշտերը սպիացնելու, աւե-
լի խոշդոտներու հանդիպեցաւ,
կարծես բաղդն իր ճակտին տըրա-
ւաբթիւն ու տխրութիւն, աք-
ցունք ու ցաւ դրոշմած էր. բայց
նա վհատողներէն չէր. երկաթեայ
կամք ունէր, իր փափաքն էր դե-
ռատի մանկուոյն միտքը մշակել,
սիրտը ազնուացնել և այդ «փոքր-
ոյն» ի գոյութիւն հանելու կը ջանար,
որով առ. ոչինչ գրեց. փչրեց իր
դէմն եկած խոչդոտները և հեգա-
բար շարունակեց իր պաշտօնը.

Ամառուան տօթագին առաւօտ
մը տեսայ զինքը, տժգոյն և տը-
խուր. իւր լայն ճակտին վրայ կը
կարդացուէր վշտի բովանդակ ար-
տայայտութիւնը. — մարմնով տը-
կար, իսկ քսակն ալ պարապ.

—Ի՞նչ ունիս հարցուցի.

—Հը՛. տակաւին չե՞ս իմացած.
կաթողիկոսը դիս վարդապետ ձեռ-
նադրել կուզէ. բայց ես այդ նուի
բակոն պաշտօնը չեմ կարող տա-
նիլ. կարողութիւնէս չատ վեր է
կրել այդ ծանր ու խորհրդաւոր
սքեմը. ինձ շատ հոգ կը պատճա-
ռէ վերափառին այս առաջարկը,
զոր քանիցս կրկնած և սիրեցած
է...

Քանի մ'օր առաջ բօթ մը հա
սաւ ինծի հեգ վարժապետը հրա-
ժեշտ տուեր է ցաւոց և վշտաց
հովտին. այդ օրը ինձ համար վըշ-
տալից օր մ'եղաւ. վիշտ մ'ալ ա-
ւելցաւ վշտերուս վրայ. գուժը լը-
սած պահուս ընդոստ պատկերաց-
ցաւ իւր կեանքը մատցն առջև.
կեանք մը փշալից և աղետալից...

Անձանն անչուկ յանձնած են
զայն անկեանց հոգին որ երեսուն և
վեց աստղեր փչրած էր անժպիրն.
Ապերախտ գտնուեցան իւր շուրջը
գանուողները. սիրասուն աշակերտ-
ներն ալ դիպան երկտող մը գրել,
որոց հատարանքանաչ էր.

Կ. ԿԱՐԱԳԵԱՆ

ԽԱՐԻՃԻԵԷ

ԲՐԼՆՕ ՊԻԶՄԱՐԳ ՎԷ ՀՄՍ ԹԷԼԷԳՐԱՖԸ

Իքինճի կիսամ հազարն Լաւէ-
ի հարպը բրէնա Բաչէվիին, գօնթ
ալ Պիզմարգա քէշիտ իթանիկի,
վէ Շիմալի Արմանեա իթթիհատը
նը հինաբուլէ կէթիրէն պաչ վէքի-
ին բէսմի դպէթատա Ենէր իթ-
զէման պունա մուվաֆագաթ իթ
մէեէճէկինէ տաեիր. Բարիւ թէ-
լէկրաֆ քէշիտէսի իշիւն, բէնտա-
մինէ մէզունիեէթ վէրիլմէսինի
Դրայտան թայէպ իթմիշ տիր. Պու-
նուն իւղերինէ Դրալ հաղր. Ֆրան
սա սէֆիրինի գապուլ իթմէեիպ
մաեէթի դրալիէրինտէ պուլունան
պիր եավէրի հարպ վասթասըյլա,
զաթը հաշմէթմէ ապլէրինին ար-
թըզ սէֆիրի միմարիէյէ թէպ
լիզ իտէճէք հիչ պիր չէյի օլմա-
ոզրը պէեան ու իսթար իթտիր
մի՝ տիր.»

«Ճերմանիա» զազէթասը, մէջ
հուր Էմս թէլէկրաֆիընդն մէնշէերի
հագգընտա վուգու պուլան պաղը
իֆչաաթտան պահս իլէ, պիզզաթ
բրէնս Պիզմարգդն չէհատեթի իլէ
սապիթ օլտուղու վէճհէ, Ալման
եանդն 1870 մուհարէպէսի էսպա
պը հագգընտա զայրի լաբզ պիր
սուրէթտէ իդֆալ խորխորիկինի պէ
յանէլ, բրէնս Պիզմարգդն մուհա-
րէպէյի մէզբիւրէյի արզու իթմէք
աէյիլ. պէլքի անդն հուսուլի իշին
վար գուվվէթինի սարֆ իյլէտի
կինի պէեանէլ, պէր վէճհի աթի
միթալաաթընա տեվամ իտիեօր.

«Սաֆտերուն Ալմանլար, Ֆրան.
սըզլարդն վահի վէ հագգսըզ պիր
թէարրուզընա գարշը միւտաֆէաի
վաթան իչիւն պիր հարպը մուգատ-
տէս իճրա վէ կիւեա Ֆրանսա թա-
լաֆիընտան թահգիր օլունմուշ գը
բալ կիւօմուն նամուսունու մուհա
ֆաղա իտէճէքլեր մագսատ ու գա-
նաաթըյլա մէյտանը հարպա ա
թըլմըշլար տըր, վէ պիւթիւն պու
Ալմանլար, բոյնթիգասընդն հիչ
պիր զիմամը մանէվիսի օլմաեան.
հիսապլարը վուգուաթլա թէմա-
մըյլա թէքզիպ իտիլէպիլէն, վէ
սուրէթի հարէքէթի, մուախէ-
րէն պիզզաթ քէնտիսինին ալէյու
մամ մուհարէպաթը թէարրուզ-
քեաբանէեէ տաեիր վաղ իթտիկի
գավայիտ քիւլլիեէն միզաեիր
օլան բրէնս Պիզմարգդն էլենտէ ա
լէաթ մէսապէսինտէ օլտուգլարդն
տան, անլէրի իսթէտիկի կիպի
գուլլանմագտա իտի.»

«Տէյլի Նիուզ» զազէթասը, բրէնս
Պիզմարգդն ախիրէն վուգու պու.
լան իֆչաաթը հագգընտա պէր
վէճհի աթի պէեանը էֆքեար իյ-
լէյօր.

«Բրէնս Պիզմարգ Ալմանեանդն Ֆը-
րանսատան գիեատէ հաղբըլըգտա
պուլունմուշ օլտուղու պիր մուհա-
րէպէնին մուհագագ սուրէթտէ
վուգունէ սէպէպիեէթ վերմէք ի-
չին, էմս թէլէկրաֆընը թէպտիլ վէ
եա պաշգաճաթանդիմ իթմիշ օրնու
գունու չիմամի իգբար ու իթիբաֆ
իտէեօր. Գու վագտանդն պէօեիւք
էհէմմիեէթի վար տըր. Ֆրանսանդն
եալընըզ գալմասընը մուճիպ օլան
պաշլըճա մատտէ, տէվլէթի միւ
շարիլէյհանդն վահի ոէպէպլէրլէ
իլանը հարպ իթտիկինէ տաեիր
ումմամի պիր իթիգատ հուսուլէ
կէլմէսի իտի. Ֆրանսանդն իլանը
հարպ իթմէսի հավատիսի, ուֆուգ-
տա հիչ պիր պուլութ մէվճուտ օլ
մասընը ըրբատա, պէրրագ սէմա-
տէ եէլտըրըմ կիպի իճրայի թէէ
սիր իմմիշտիր. Թարիխճէ պէօյէ
էն պէօեիւք ճինաեէթին մէսուլի-
եէթի մանէվիեէսի, պունճա զէ
ման շու սուրէթլէ ախէրէ աթֆ ու
իսնատ իտիլմէսի մուճիպի թէէս
սիւֆ տիր.»

ԱԼՄԱՆԱՆ ԱՄԲԷՐՈՒ ԳԱՆՈՒՆՈՒ

Ախիրէն ագտ օլունան պիր իմ-
թիմատ, հիւքիւմէթ թարաֆընտ
«Բայիրթակ» մէճլիսինէ թագ-
տիմ օլունճագ եէնի գանունու
ասքերի ալէյհինէ թէչէքքի իտիլ-
միշ, վէ պու թէչէքքիաթ իսէ պէր
վէճհի աթի պուլուռնմուշ տուրբ.

«Օրտունուն թէնսիգի լայիհասը,
էհալիին միւքէլլէֆաթը չախսիրէ
վէ մալիեէսինի թէզեիտ իթմէքտէ,
վէ պու սուրէթլէ պաղը իսլահաթը
միւհիմմէյի իճթիմաեիէնին իճրա-
սընը ղայրի միւմքին գըլմագտա տըր.

«Օրտունուն չու ոէֆէրպէր հայ
ատ պուլունմասը, Ալմանիաեր քէն
ի խասիմէրինին թէարրուզաթը
նա գարշը միւտաֆաա իյլեէմեէ-
ճէկի կիպի, Եվրօբանդն սուլհ ու
միւսալէմէթի ումումիեէսինէ տա
լիմի պիր մէպիա օլմագտան պաղ
գա պիրչէյէ խըտմէթ իթմեզ.»

ՏԱՀՕՄԷ ԱՀՎԱԼԻ

Տահօմէտէն վարիա օլան խապեր-
ներ, տայիմա Ֆրանսա մուվաֆֆա-
գըյեաթընը պիլտիրմէքտէ տիր.

Ֆրանսանդն, մէգքիւր գըլմա հա
րէքեաթը ասքերիեէի գօմանտա-
նը ժէնէրալ Տօտսուն, Տահօմէ գը-
բալը Պէհանզէն թարաֆընտան վու-
գու պուլան, սուլհ թէքլիֆլէրինէ
մուվաֆագաթ իթմէտիկի եապըլմըշ
իտի. Բարիզ զազէթալարընդն րի-
վաեէթինէ կէօրէ, Ֆրանսըզլար Տա
հօմէնին մէրքէզի իտարէսի օլան Ա-
պօմէեէ տուխուլ իթմիշ իսէ տէ,
պու բիվաեէթ հէնուզ քէսպի թէ
հագգուգ իթմէմիշ տիր.

Ֆագաթ, «Ժան Տայիէլ», պու
պապտէ պաղը միհիմ մալիմաթ
վերիեօր քի, շաեանը տիգգաթ օ.
լանլարընը պէրվէճհի պաթի եաղը
եօրուզ.

«Ֆրանսըզլար Դանայը զապթ իթ.
տիքտէն սոնրա, մէճլուհլարը թախ
լիեէ վէ միհիմմաթը ասքերիեէյի
իթմամ իտէրէք, Ապօմէյ իսպերի
նէ թաարրուզ իթմիշլեր տիր.

Ալֆքրանկա նպ. 13 տէ, պիրա
հի ասքերի, Ապօմէյ գալէսի ճի
վարընը քէշֆ իտուպ, օրատա բու-
սուտա պուլունան Տահօմէյ ասքե-
րինտէն պիր գաչընը տախի էսիր
իթմիշլեր տիր, մէրգուհմուն էսիրլեր
ժէնէրալ Տօտս Թարաֆընտան իս.
թինթագ իտիլմիշ տիր.

Մէրգուհմուն էսիրլերին վերտիք.
լերի ճէվապլարատան, չէհր իւղերին.
տէ պուլունան Պէհանզէնին մանէ.
թինատէ անճագ 1200 ասքէր պու.
լունտուղու, վէ պունլարընդն էքսէ-
րիսլէնին Դանատատան թարտ իտի-
լէն բուհանիլերտէն օլտուղու ան-
լաշըլմըշ տըր.

Էսիրլերին ճէվապլարընը մու.
սատրգ օլմագ իւղրէ, օրտու.
կեահա Տահօմէյի պիր գատընդն
թարաֆընտան ուզուն պիր մէք.
թուպ կէթիրիլմիշ տիր. Ինպու
մէքթուպ Պէհանզէն թարաֆընտան
իրսալ իտիլմիշ օլուպ, միւնաեէրի-
ճաթը տախի պիւմիին Տահօմէյ
սաֆիլլինին Եանի Դաթօ Նօվա իլէ
Բօրթօ Նօվօ վէ պէյնինտէքի արա-
զինին Ֆրանսական թէրքի սուրէթի
իլէ սուլհ թէքլիֆ իտիլմիշ տիր.

Ֆրանսա թարաֆընտան Տահօմէյ
օրտուսու իչիւն, Մարմիլեա թա-
րիդի իլէ գուվվէյի ասքերիեէ իր-
սալինէ տէվամ իտիլմէքտէ տիր.

ՊԻՐ ՆԷՆԻ ՄԱՆԻԼԻՍԷՐ ԹԻՖՖԷՆԿԻ

Վիէննատան «Թայմս» զազէթա-
սընա իշար օլունտուղունա կէօրէ,
պոռ քէրրէ էսէրի իսթիրաը օլուպ,
քէնտի նամրնա նիսպէթլէ միւսէմ-
մա թիֆֆէնկին մուճիռոր պուլու-
նան Մանլիսէր, պու քէրրէ պիր
նէնի թիւֆֆէնկ իսճատ իլէմիշտիր
քի, էսէրի աթիգինին գաթ գաթ
մաֆէվգինտէ պուլունմագտա տըր.

Պու նէնի թիւֆֆէնկին թէճիւ-
պէսի իճրա գըլընմըշ, « գատար
նէթտիճի մաթրուպէեէ տէսէրէս
օլունմուշ տուրքի, մէկմուհին խա-
րիճինտէ տիր. Պոռնուն սուրէթի
իմալի վէ քէյֆիեէաթը սայիրէսի
բէք զիեատէ խաֆի թուրթուլմագ-
տա տըր.

Պու թիւֆֆէնկ չնմանէեէ գատար
մէվճուտ վէ մալիւմ օլան թիւֆֆէնկ-
լերին քեաֆֆէսինտէն գըսսա օ-
լուպ, ատէթա պիր գարապինաեա
պէնզէմէքտէ տիր. Զաբը 6.5 մի-
լիմ. տուբ. Էնտախթը, թազէմի
հավա վասըթասըյլա միւքէրրէր
օլարագ իճրա գըլընըեօր, վէ պիր
սանիեէ զարֆընտա 5 գուրշուն
ֆթապիլիեօր իմիշ. Տօլտուրուլ-
մասը պիր պուչուգ սանիեէեէ մի-
թէվազգըֆ, վէ մաքինասը բէք
սատէ պիր չէյ օլմազլա պէրապէր,
բէք տաեանրգլը օլտուղունան
գօլայ գօլայ պօղուլուբ էպլիհատան
տէյլի իմիշ.

Մ. Մանլիսէր «Թայմս» մուխպի-
րինէ պիզզաթ ասքերի ֆապրիգա-
լարընդն շիմտիքի ահվալինէ նա-
զարէն, մէգքիւր Թիւֆֆէնկին բի-
եատէ ասքերինէ թէվզիի ճաեիզ

ՕՐՍԻՎԱԼ ՃԻՆԱԵԷԹԻ

Միւզէյիր Միւէլլիֆի

Ա. Ֆ. ԷՄԻԼ ԿԱԶՕՐԻՈ

Իլէ միւնասէպէթլէրի օլան գարը-
լար գլուպ խաթիրաղ իշլէրիլլէ
պէօյիւք պիր իւնսիեէթ բէյտա
Իյլէսիքլէրինտէն, ճէօպէթ քէն-
տիլէրինէ կէլինճէեէ գատար էն
վայի լաթիֆէլէր գահգահլար իլէ
վագբթ կէչիրիեօրլար իտի.

Գօնթ տը Թրէմօրել սաաթընը
ալըպ իկէյտուլէտի. Բարմաղընտաքի
Բըրլանթա եիւգիւլի. տէ չգարըպ
սաաթլա պէրապէր ուզաթտը ի
սէտտ, մէեուսիեէթինտէն, հիճապընդ
ոան, քիմ նէ սէօյլեէճէկինի պիլ-
մէեէրէք տիթրեեօր իտի.

Պիր գատըն, գօնթուն պու հա.
լինէ աճբեարագ տէտի քի.

—Էչեանըզը չու էօն թահթանընդն
ֆլզէրինէ գօյունուզ, իյճապընդ
ինճա իտէրսէր.

Գօնթ պու թավսիեէեէ իթաաթ
իթտի, պիր աղ սաֆրա տէրինտէն
չըգան պիր սէս տէտի քի.

—Սանթ իլէ եիւզիւեէ 1200
ֆրանգ.

Մէպլաղընդն չօգլուզու, օրատա հա
զրը պուլունանլարընդն քեաֆֆէսի.
նէ թէէսիր իթտի. Պու գատար
պէօյիւք պիր մուամէլէյի մալիեէ-
տէ պուլունան պախթիեարընդն քիմ
օլտուղունու կէօրմէք իչիւն, հեր
քէս գօնթուն եիւզիւնէ պագար.
Գօնթուն մահճուպիեէթի թարիֆ
օլունամագ.

Էվվէլքի գատընդ, գօնթու տիր.
սէյի իլէ տիւրթէրէք տէտի քի.

—Սէօյլէյինիզ, էչեանըզ իչիւն
1200 ֆրանգը գապուլ իտէնօր-
մուսունուզ.

Գօնթ օլանճա ճէսաբէթինի, ճիւ.
րաթընը, գուվվէթինի թօրլաեուպ
«գապուլ իտէրիմ» տէյի պաղբրտը

Պիր աղ սօնրա պիր բարմագլըգ
արգասընտա եապը եաղան քեա.
թիպ «1200 ֆրանգը քի՞մ ալաճագ
տէյու պաղբրտըղընտա, գօնթ ի-
լէրիեէ կէլտի իսէ տէ, քեաթիպ,
տէլիգանլընը իսմինի սօրուենճա օ
զէման միւտհիշ պիր եէս պիչարէ-
յի չաշբրթը. ասըլզատէլիք նամը
նը նա՞սըլ տէրմիեան իտէպիլսին.

Պիր արաղըգ «իսմիմ Տիւբանտրբ»
տէտի իսէ տէ, պու իսմ քէնտի իս
մի օլտուղունու իսպաթ իչիւն, վէ
լատէթնամէսի վէ եախօտ եէտինտէ
բասքօթթ կիպի տիկէր ըեամի պիր
քեաղրաը վար իսէ, թալէպ իտիլ
տիկինտէն, իլք մէեուսիեէթ տա
հա զիեատէ արթաը, մէէմուբ տէ-
տի քի.

—Էֆֆէնտի, վէլատէթնամէ, բաս
բօրթ, ավ թէզքէրէսի, իդ ամէթ
կեահ իւճբէթինին թէէտիեէսինէ
տայիր մագպուզ իլմու խապէրի
կիպի պիր վարագա իլէ, քիմ օլ-
տուղունուզու թանըտրըսանըզ, վէ
եախօտ քիմ օլտուգլարը պէօյլէ
պիր քեաղըտ իլէ մուսատտագ օլան
իքի չահիտ կէթիրիպ, պու էչեա
սեզին օլտուղունու իսպաթ իթտի-
բիրսինիզ.

Գօնթ տը Թրէմօրել մէեմուրա
մերամ անլամմագա չալըշտը իսէ
տէ, հիչ մէեմուրա մերամ անլատը-
լըր մը, մէրգում պիր տիկէր
խաթիգրաղ խէնին իչինի կէօրմէկէ
պաչաեուպ գօնթա գուլագ պիլէ
վերմէտի.

Գունուն իւզերինէ գօնթ էրէյի
ճէ տարբլրպ, էչեատընը կէրի ալ
մագ խաթէտի.

Մէէմուբ քէմալի հայրէթլէ գօն
թուն եիւզիւնէ պագըպ, տէտի քի.

—Էֆֆէնտի, աճէմի օլտուղունուզ
անլաշըլըեօր.

Գունաեա կէթիրիէն էչեա մա
լինիզ օլտուղու իսպաթ իտիլմէտիք-
ճէ իեատէ օլունմագ. Ինչ պիկիր
էֆֆէնտիմ խըրլըսը վար խըրսըզը
վար.

Շու իշկէնճէ, գօնթ իչիւն կէ-
ճէքի էօլիւմ իշկէնճէսինտէն պէ-
թէր իտի, պիր տագիգա էվվել
1200 ֆրանգ ալաճաղըմ տէյի է-
բէյիճէ սէվինմիշ իքէն, չիմտի
կէօրտիւ քի, բարալարը ալամա
տրգտան պաշգա, սաաթլա, էքզ-
զիք տախի էլինտէն կիմտի.

Կէնճ գօնթ էօտխանճ բաբա վերէն
սանտրգ տայիրէսինտէն չըգտը տր.
մա, պու չըգըշ նէ իսթիգրաղ ի-
տէն չըգըշընա, նէ էչեասընը գայ
իտէնլէրին կիտիչինէ պէնզէմէեօր
իտի. Իքի զիգրյմէթ էչեա չալըգ
տա եա եաղտը էլէ վերմէք տէ-
րէճէճինէ կէլէն պիր խըրտը, եա-
յընըզ բրանկատան գուրթագլմագ
իչիւն էչեատէն վաղնկէչերէք, նա՞-
սըլ գաչը կիտէր իսէ, կէնճ գօնթ
տախի էօլէ կիտիեօր իտի.

Արթըգ քէնտինի էօլտիւրմէք ի-
չիւն հիչ թէրէտտիտ լիւզում
գալմատը, ճէպինտէ պիր բարպաը
եօշ քի պիր կիրն տահա նաչասընն,
նէֆֆինէ սուլի գատատ իթմէյճէճէք
օլսա աճլրգտան էօլէճէք.

Ցիւն մէթրէսինէ վերմիշ օլտու-
ղու 10,000 ֆրանգընդն նէ գատար
չօգ բաբա օլտուղունու, պու կիւն
անլատը, եալընըզ 10,000 ֆրանգ
տէյիլ ա՞, հաթթա սօրմուշ օլա-
րագ, հէնուզ եէլէկինտէ պուլու-

օլմաերպ, չունքի մէյտանը հարպ տա քէնտիլէրինէ քնաֆի մըգտար գուրշուն թէվգիի միւմքին օլամա եռաճաղընը պէեան իմ ի՛չ տիր։ Հաթթա եանընա 150 գատար գուրշունու պուլունան պիր նէֆէրէ, պու թիւֆէնկին պէրայի խաթիմալ իմասը մուխամարալըպը, ալիրա նէֆէրի մէրգումուն պիր տա գիգատա եիւզ տանէեի ամբպ թէլէֆ իմմէսի միւմքին օլաու գունատան, պիր պուչուպ տագիգա գարիքնատա մէվճուտ սէրմանէսինի իքմալ իմինճէ, սոնրա տիւշմէնէ գալշը էսպապը միւտաֆէատէ մահրում գաչաճաղը թապիի տիր։

Գիլաքիս պու թիֆէնկին պիր ագիմ ֆաեիտէսի վար իսէ, օ տա կէմի տէրուինինէ հիւճիւմ իսէն պիր թօրբիաս սիմիպօթու բոպիլէրինէ գարը վուգու պուլաճագ էնտախիքնատարը, գիրա պուէնատէ պիր նէֆէր, եանընա պիր գայ պին տանէ վէ պէլբէ տահա գիեատ գուրշուն պուլունտուբրապիէճէկինանէն, սիչէնդ եագլայմասընը տաէմ մ... մի՛ մի՛ միւմքինսիզ իսէր։

ՆԷՎԻԵԼ

ՊԻՐ ՃԻՆԱԼԷԹԻ ՄԻՒՏՀԻՇԷ

Գու քէրբէ Ֆրանսատա վագր Սէնթ-Ուանտա պիր կէնճ գատընն մաղթուլէ օլարագ պուլունմուշ տուր։ Շէօղլէքի մատամ Սէրգիւէ վէ մատամ Լըպոն նամ ամէլէ գատընլարը Օրմ օ-Պէօֆ եօլունատան կիտէրքէն, գապրիսմատան գուրպին տէ վագը տար պիր եօլա կիրինճէ, պէրապէրլէրինտէ պուլունան ֆինոքէօրէյի վար գումվէթիլէ հավլամաղա պայլարագատա, իքի գատընտա եէրլէրինտէ տուրարագ էթքաֆա կէօզ կէզտիրմիքտէ, չիթլէյին էօթէ թարաֆընտա եօլքէնարընտա պայը գանլար իչինատէ միւլէմմա պիր մաղթուլէ կէօր միւշլէր տիր։

Պիչարէ գատընըն ադրընա սրդը սրդբեա պիր մէնամլի թրդանմըշ իտի, գըրմըդը վէ պէեաղ զէհրլի պիր ֆիսթան վէ սանաղընա սիեահ չօրապլար կիրմիշ իսի։

Սէնթ-Ուան բոլիս գումիսէրի Մ. Տալթրօֆա իմպարը վուգուաթ իտիլիպ, միւմանլէյ մահէլլի ճինա եէթէ կէյմիշ, վէ Տաքթ. Լօրատուր մատէթինտէ օլարագ իճրաչի թահ գրդգաթա միւպաչէրէթ իմմիշ տիր։

Տօգթօրուն մատեէնէսինէ նազարէն, 25 չալլարընտա կէօրինէն մաղթուլէնին տուտաղը իզերին տէն էանի պուրնու ալթընտան պիր խանչէրլէ տէհշէթլի սուրէթատ եարալանմըշ, վէ խանչէր պիչարէ նին իքի տիշլէրինի գըրմըշ իսի։

Պօղ-զընատա տա թաղեիգ վէ պո զուլմա ալէտամէթլէրի կէօրիւլմիշ, եիւգիս կէօգիս չիշմիշ։ Վէ վիճատինին տիկէր ճիհէթլէրինտէ տէ տէհշէթլի ճէրիհալար միւշահէտէ օլունմուշ տուր։

Մաղթուլէնին ճէպինտէ պօշ պիր բօրթմէն վէ Գ. Ժ. մարգալը տիր մէնամլի վէ Տէլպօ նամ քիմսէսէ խիմապէն եաղըլմըշ օլուպ, թահա վիրմէք ի՛չին հաղըլմըշ օլուգու պիր մէքթուպ պուրտ մուշ տուր։

Մէքթուպուն մինատէրիճատինա, նազալէն, մաղմուլէնին գսճատր օլուգու զանն օլունան պու չախա Բարիսատէ արանըլմըշ տուր։ Մամա ֆիհ զէվճի պիր վագըթատան գէրու գարբընատան այրըլմըշ օլուգունդան, մէրգումուն պու ճինատէթ տէ մէսախայի օլուգունու խպոթ եաեր պիր աելիլէ տէսթրէս օլուգամամըշ տուր։

ԱԽԻԼԻԵԼ

Թիմարէթ միւտիրի վէ Պօսրա գօմիսէրի Իսմայիլ պէյին նէկէնի, Խայրէատին պէյի տաղա գալտրան մէշնուր Զանագա էշգրիա չէթէսի իզերինէ, օսմանլը թօրբաղը իւգէրինատ պիր միֆրէզ տատաքի Շահանէ թարաֆընտան հիճճիմ օլունուպ, վուգու պուլան միւտատէտէ հայտուտլարն իչին գաթլ օլունմուշ, վէ տիկէր օն գատարը իսէ Եունան թօրբազնա իլթիճա իտէրէք, օլատա թաղըպ գլուն մաղատա պուլունմուշտուր։

Զանագա հայտուտ չէթէսինին, թախլիս ագչէսի կէօնտէրմէտիկի իչիւն Խայրէատին պէյի գաթլ ու իմլաֆ իմատիկինի Ահինա գաղէթալարը նէյը իտէրէք, հիքիմէթի Սէնիեէնին նազարը տիգ գաթընը ճէպգ իմմիշ օլուգունդան, Պաղը Ալի պու հավատիսին տերէճէյի մէվտուգիեէթինի թաեէն իչիւն օլ պապատ մալիմատ թալեպ իմմիշ, վէ լաքին հէնուգ պիր ճէվապ վուրատա իմմէմիշ տիր։

Սաղըգտան ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, տիւն սապահ ճէրիէյի մէղբիւրատ չիտատէթի պիր գելգէլէ վուգուտա կէյմիշ տիր։

Ալաֆ. նոյ. 17 տէ, Իմալատատա նարօլի գուրպինտէ Բանցա տատընատա տախի պիր հարատէթի աղվուգուտա կէյմիպ, էհալի քէմալի նէվֆ ու տէհշէթլի թարալարա լաչտրը ուրրատա, մահպուսլարոտան 300 քիչի տախի պու վէսիլէ իլէ հայախտանէլէրտէն ֆիրար իմմիշլէր տիր։ Բանցատա պիր վաղ-զընատա տա թաղեիգ վէ պոզուլմա ալէտամէթլէրի կէօրիւլմիշ, եիւգիս կէօգիս չիշմիշ։ Վէ վիճատինին տիկէր ճիհէթլէրինտէ տէ տէհշէթլի ճէրիհալար միւշահէտէ օլունմուշ տուր։

Մաղթուլէնին ճէպինտէ պօշ պիր բօրթմէն վէ Գ. Ժ. մարգալը տիր մէնամլի վէ Տէլպօ նամ քիմսէսէ խիմապէն եաղըլմըշ օլուպ, թահա վիրմէք ի՛չին հաղըլմըշ օլուգու պիր մէքթուպ պուրտ մուշ տուր։

Մէքթուպուն մինատէրիճատինա, նազալէն, մաղմուլէնին գսճատր օլուգունդան զանն օլունան պու չախա Բարիսատէ արանըլմըշ տուր։ Մամա ֆիհ զէվճի պիր վագըթատան գէրու գարբընատան այրըլմըշ օլուգունդան, մէրգումուն պու ճինատէթ տէ մէսախայի օլուգունու խպոթ եաեր պիր աելիլէ տէսթրէս օլուգամամըշ տուր։

Սաղըգտան ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, տիւն սապահ ճէրիէյի մէղբիւրատ չիտատէթի պիր գելգէլէ վուգուտա կէյմիշ տիր։

Ալաֆ. նոյ. 17 տէ, Իմալատատա նարօլի գուրպինտէ Բանցա տատընատա տախի պիր հարատէթի աղվուգուտա կէյմիպ, էհալի քէմալի նէվֆ ու տէհշէթլի թարալարա լաչտրը ուրրատա, մահպուսլարոտան 300 քիչի տախի պու վէսիլէ իլէ հայախտանէլէրտէն ֆիրար իմմիշլէր տիր։ Բանցատա պիր վաղ-զընատա տա թաղեիգ վէ պոզուլմա ալէտամէթլէրի կէօրիւլմիշ, եիւգիս կէօգիս չիշմիշ։ Վէ վիճատինին տիկէր ճիհէթլէրինտէ տէ տէհշէթլի ճէրիհալար միւշահէտէ օլունմուշ տուր։

Մաղթուլէնին ճէպինտէ պօշ պիր բօրթմէն վէ Գ. Ժ. մարգալը տիր մէնամլի վէ Տէլպօ նամ քիմսէսէ խիմապէն եաղըլմըշ օլուպ, թահա վիրմէք ի՛չին հաղըլմըշ օլուգու պիր մէքթուպ պուրտ մուշ տուր։

Մէքթուպուն մինատէրիճատինա, նազալէն, մաղմուլէնին գսճատր օլուգունդան զանն օլունան պու չախա Բարիսատէ արանըլմըշ տուր։ Մամա ֆիհ զէվճի պիր վագըթատան գէրու գարբընատան այրըլմըշ օլուգունդան, մէրգումուն պու ճինատէթ տէ մէսախայի օլուգունու խպոթ եաեր պիր աելիլէ տէսթրէս օլուգամամըշ տուր։

Սաղըգտան ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, տիւն սապահ ճէրիէյի մէղբիւրատ չիտատէթի պիր գելգէլէ վուգուտա կէյմիշ տիր։

Ալաֆ. նոյ. 17 տէ, Իմալատատա նարօլի գուրպինտէ Բանցա տատընատա տախի պիր հարատէթի աղվուգուտա կէյմիպ, էհալի քէմալի նէվֆ ու տէհշէթլի թարալարա լաչտրը ուրրատա, մահպուսլարոտան 300 քիչի տախի պու վէսիլէ իլէ հայախտանէլէրտէն ֆիրար իմմիշլէր տիր։ Բանցատա պիր վա

ԲՈՒԼՑՍ.

ԼՈՆԴՈՆ ՊՈՐՍԱՍՈՒ

Նոյեմբեր 13

Դօնսօլիտե

	Դրչ.	Փրկ.
Տիւն ռազմական աշխատանքը	23	28½
» էֆ աշխատանքը	23	28
» ֆս եիւքսէք	23	30
Տիւն ռազմական գարանտը		
Սէրի Ա . . . . Լ. Ի.	55	
» Գ . . . . » »	31	
» Ա . . . . » »	23	28
Թահվիլաթը Օսմանկան	82	28
Շըմէնտֆէր Ֆր.	90	5/8

ԱԳՍԻՕՆԱՐ

Գանգ Օթթոման . . Լ 0	596	½
Գրէտ Լիմնէ . . . . » »	92	55
Ըէժի . . . . . »	16	10
Թրամվայ Պէյ.խաթ Ֆր	508	50
» Սթամ. խաթթը Լ.	6	7½

ԱԴՈՒ ՆԻՆԱԹԼԱՐ

Դամ. մր. 100 Դրչ. տան	Դրչ.	Փ.
Սիմ մէհիմէտ	107	6
Մէթալիք	98	20
Պէշիք	101	20
Ալթընըզ	102	20
Ինկիլիզ լիրասը	110	26
Ֆրանսըզ »	87	32
Յօլ	90	
Թասֆիյէ	20	
Գարպան գաեիմէսի . .	9	20

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110	17
Փարիս	22	75
Ֆիօրին	10	77½

ԷԳՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'Economie Internationale

Թէէմին օլունմուշ սէրմաէսի

5,000,000 Ֆրանգ։

Էմրի թէսարրուֆա բիաեէթէն նէ սէրլէճէ իսթիֆատէ օլունապիլէճէկի թարիֆատն միսթաղնի օլուպ, աքսի հալինտէ կիճ հալ իլէ թէտարիք իսիլէն սէրմէթ ու սէրմաեէ պէր հավա օլուր։ Վագտա ճիզգի պիր ֆէտաքեարլըգ իլէ սէրմաեէ վէ սէրմէթ թէտարիքի տախի միշքիլ օլուուզու կիպի, իշթէ լէէօնոմ էնթերնասիոնալ շիրքէթի Բարիզատէ Ֆրանսա տէվլէթի թահթը հըմաեէսինտէ թէշքիլ օլունմուշ օլուպ, պիր խայլի վագըթտան պէրու Տէրսատատէթատ իճրայի մուամէլէ իմմէքտէ օլուուզունտան, ապօնէլէրինտէն կէօրտիկիս բաղդէթ իզգիրինէ, գումբանեա պու տէֆա պիր խըտմէթ տահա իյֆա իշիւն 600,000, 60,000, 6000 վէ դայրիհիւմ Ֆրանգ գագանան Օսմանլը շըմէնտֆէր թահվիլաթընն 1 նիւմէրօսու իլէ, էգՕնՕմի էնթէրնասիոնալըն 10 նիւմէրօսունա հիսսէտար իտէր։

ՖՈՒՐՍԱԹՏԱՆ ԻՍԹԻՖԱՏԻ

Բաղալթալու էհալի պաղը մուզիրր բիեանգ օլարատան կէրի չէքիլիպ, պէօյէ միհիմմ պիր գումբանեա իլէ ադտը մուգավէլէ վէ թէէմինի իսթիգպալ իսէպիլիր։

Ամանէ եաղըլմագ վէ թաշրալարճա ոճէնդ օլմագ վէ տահա մուֆասսալ մալիմատ ալմագ իսթէէնէլէրին, Սիրքէճիտէ կիլլէնք խանընատա 26 վէ 27 Ն. մաղալարատա, գումբանեանընն վէքիլի մութլագը օլան Բ. Շէհիրլեան էֆ. վէ եախատումամ մի.ֆէթթիլի պուլունան Ա. Ահարոնեան էֆէնտիէ միւրաճաաթ իմմէսէրի իլան օլունուր։

Պաղչէ գարուսընատա ճէլալ պէյ խանը իմթիխանլինատ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ վէ ԻՍԱԿՈՒԼԵԱՆ էֆէնտիլէրին 10 նիւմէրօսու իտտրէ չտեը նամ մաղազալարընատա ճավանընը վէ Զինին էն ալէա վէ նէֆիս չայլարընատան քիւլիէթի սըփարըշլար կէլմիշ տիր։ Պունլարընը լէզզէթի, նէֆասէթի, հասիյէթի վէ էհվէնիեէթի ճիհէթի իլէ հէրքէս ըլգապէթ իմմէքտէ վէ բաղարըզա մահալ պըրագմագ-ըզընը մուշթէրիլէր մէճմուն իսիմմէքտէ տիր։

Մէղքիւր չայլարատան մէմալիքի Շահանէնին պիլ ճիմմէ չայնը տիւքքեանլարընատա պուլունուր։

Պալատէքի ալէտամէթը Ֆարիգանընն չըգմըշ օլան թազիսինէն սագընըլագ թավսիյէ էտիլիր։ 75 – 23

ՏՕԹՕՐ ԳԱՒԱՌԵՈՒՎԱՆ

Իտարա եօլու, պէօյրէք, գում, մէսանէ վէ ալէաթը թէնասիւլիեէ խասթալըգլարը։ Իլէ, իլելի էֆրէնճիեէ վէ տէրի խասթալըգլարընա մախսուս սագթօր։

Գալաթատա Ամինալը լօգանթասը գարշըսընատա Ֆօթօկրաֆխանէսինտէ։ Սաաթ 6տան 11է գատար։ 48—12

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

Լասսիգ գալօշ վէ սաեիր սեաղ գապլարը մահալի ֆիրուխթու։

Պաղը միւհթէքիրլէր մուգավատան եարբլմրշ թագիտ սեաղ գապլարը սաթարագ, էհալիյի իգրար իմմէքտէ օլտուգլարընատան, քէնարլէրինի պու կիպի զարտրատան վիգայէ իչիւն, էօմէքսէնպէրու ֆիրուխթ իմտիկի սեաղ գապլարը նը տահանընդլրդր։ Զարիֆիրկի վէ պալատուսու էհվէնիյէթի ճիհէթիլէ մէշհուր վէ լատիգ գալօշ տէքրօսու տէմէքլէ մատրաֆ օլան Սուլթան Համատընատա վագը 47 վէ 49 նօմէրօսու Սեպտ Տէմ. ըճեան մաղազասընա միրաճաաթ իմմէէրի թավսիյէ օլունուր։ Մէգքիւր մաղազատա հէր նէվի սեաղ գապլարը մէվճուտ օլուպ, սայիր սէնէլէրէ նիսպէթէն պու սէնէ պիր գաթ տահա միչիմէրիլէրինի մէճմուն իսթէճէկի իլան օլունուր։

36—19

ԲՕՍՖՈՐ ԲՈՒԼԱՐԸ

Հէր նէվի էսկի բուլար վէ գարթ բօսֆալար վէ մէսքիւքաթ վէ ասարը աթիգա, էն նիւքսէք Փիեաթլա չիրքէթիմիզ թարաֆընատան միւպաեէա օլունմագատա տրը։ Վագը սլաճաք թէքիրֆիլէրի միւպէյէին մէքթուպլարլա իրսալ օլունճագ բուլ, մէսքիւքաթ վէ ասարը աթիգա վէ սաեիրլ աթիսլէքի ատրսլ կէնատէրիմիզի տիր։

A. WEISZ

marchand de timbrespostes et antiquités

Budapest, (Hongrie)

Vàczi-körut 4.

Ա. ՎԱՅՍ

Բուլ վէ ասարը աթիգա քաճարի

Բէշթա (Մաճարիսթան)

Վագզի—Բէօրիւթ Ն 4

20—15

ԲԱՐԵԿԱՄ ԱՍՆՆՑԱՒՆ

ԳՐՔՈՑԿԲԺՇԿԱԿԱՆ ԸՍՏ ՀՕՄԻՕԷԱԹԻՔ ԴՐՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրեաց

ՏՐ. ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ

Կը ծախուի Պոլսոյ ամէն Հագրվաճառաց քով

Գին 15 դահեկան

Գրքոյկի մէջ գտնուած բոլոր դեղերն, հեղինակի քով (Բերայ Ռիւք սոկ գալտրըրմ, 587) միշտ պատրաստ կը գտնուի։

مكمل قاموس عثمانى

لسان عثمانيده متداول ترکى، عربى، فارسى واجنبى يتمش يكى متجاوز كلمات ايله اصطلاحات وتراكيب فنيه‌يى ويك قدر رسم واشكالى وايكى يك بشيوز صحيفه‌يى وآيريجه لوحه‌لرى حاوى اولاوزره برهيئت مقتدره طرفندن تحرير وهرهفته لاقل ايكى فورمه نشر اولنقده بولنان (مكمل قاموس عثمانى) نك بو دفعه ٥٤٫٥٣ نجى فورمه‌لرى نشر اولنمشدر ايكى فورمه‌سى اون پاره‌يه وايونه بدل درسعادتده ايچون ٢٠ طشره‌لرايچون ٣٥ غروشدر قريباً آيونه بدل تزييد اولنه‌جقدر.

ارباب انصافك نحت تصديقنده اولديغى وجهله شمدى‌يه قدر مثلى كورلمه‌مش بر فداكارلقله نشر اولنان اشبو مكمل لغتدن هر كسك بر نسخه ايدنمسى خاصةً توصيه ايدرز. مرجع ومحل فروختى باب عالى جاده‌سنده نصار مطبعه وكتبخانه‌سيدر.

նան չիչէք իչիւն վերտիկի պիր ֆբքանգ պիլէ, չիմտի եանընա օլտա գարնընը տօյուրատագ, հալ պու քի օտա եօգ։

Վագտա կէնճ գօնթ միւրատ իթսէ իտի, էչեասըյլա պէրապէր հաճգ իտիլէն գօնպղընա ավտէթ իտէրէք, չու էմրի հաճգ մունթազամէն պիլիճրա տահա պիր խայլի բարատա մալիք օլապիլիր իտի, լաքին արթըգ ալէմին տիլինէ աէսթան օլմուշ պուլունտուգու պիր գէմանատա, եինէ ալեմ իչինէ նա՞սըլ չէգտը, ասըլ ճիտտի ատամլար էվվելա քէնտիլէրինի էօլտիրիրլէր տէ սօնրա իլան օլունուրլար։ Գօնթ իսէ իլան օլունուգու հալտէ քէնտիսինի էօլտիրմէգ իսէ, նէ գատար բէղել պիր ատէմ սայըլըր։

Պիր վագթ Վէրօֆլայ օրմանընատա պիր տիւէլլո իմմիշ իտի, պու օրման զայէթ կիւզել պիր եէր օլտուգունտան պու տէֆա թէլէֆի նէֆսի իչիւն տախի օրատա կիթմէք խաթրընա կէլտի։

Էվվէթ, հալէտա թէլէֆի նէֆսի տիւշինիեօր, չունքի անաէն պաչգա եարատիլէճէկի հիչ պիր չէյ եօգ տուր, վագտա քէնտի քէնտի սինի պու մէճպուրիեէթէ տիւշար իմմիտիկի իչիւն նէֆսինէ սուի գատատ իտէմէեօր իսէ տէ, պունունլա պէլապէր չու տար տիւնեատա սաղ գալապիլմէք քէնտիսի իչիւն իհթիմալտէն օլմատըղընը ունլատեօր իտի։

Տիւնքի կիպի պու կիւն տախի հավա բէք կիւզել իտի, պաղը եէրլերատ արգատան կէլէն գատընլար, չօճուգլար, կէնճ ատէմլէր, գօնթու կէչիեօրլար իտի, պունլարընը պիր սէյր մահալինէ կիթտիքլերի պէլլի օլուպ, գօնթու 40-50 ատըմ կէչտիքլերի հալտէ, գահգա հալարը վէ լագբրտըլարը հալտա գօնթուն գուլագլարընա կէլիր, հալէտա պու սէյր ալէմլերինէ տէլալէթ իտէր իտի։

Գունլար նէ գատար մէսո՛ւա. գօնթ նէ գատար պէտապ՛խթ իտ...։

Եալընըզ պունլար տէյիլ, պաղը մէյլանէտտէ ամէլէ թագըմընը օրատա պիր մըգտար չայըր չիմէն վար իտի, պունլարընը իւգէրինէ եուվարլանտը, հաեաթ արթըգ քէնտիսինէ միւմքինսիզ օլունճա, պունճա պէլալարատան էօլիւմէ իլթիճատան պաչգա չարէ օլմատընը էվվելքիլէրտէն տահա ճիտտի պիր սուրէթլէ միւթալէաեա պաչլատը։

Օթուրտուգու եէրին իւսթիւնտէ, եանի Սէն չայընը պիր սահիլինի թէչքիլ իտէն գաեա իւգէրինտէ, Սէվրը քէօյինին էն կիւզել պիր լօգանթասը տա վար տրը, պու լօգանթատան պագանլար, քէնտիսինի կէօրէպիլէճէքլերի կիպի, քէօրիւտէն պագանլար տախի կէօրէպիլիրլեր իսէ տէ, գօնթը Թրէմօրէ իչիւն արթըգ հիչ պիր քիմսէտէն բէրվա վէ էնտիշէ գալմամըշ տրը։

Գօնթ քէնտի քէնտիսինէ «արթըգ քէնտիմի էօլտիրմէք իչիւն պաչգա եէրէ կիթմէկէ իգթիսարըմ տա գալմատը» տէյու հէման տապանճասընը չըգարտը, խօրօ-զունու իւսթ թէթիյէ ալտըգը ը՝ըրատա, հէքթօր, հէքթօր տէյի պէր սէս իչիթտի։

Գօնթ պիրտէն պիրէ եէրինտէն ֆբրլաեբպ աեաղա գալգտը, իմինի չաղբրան քիմ օլտուգունու անլատագ իչիւն էթթաֆընա պաչգընտը, սիլահընը սագլատը։

Պիր գաեանընն իւգէրինտէն պիր ատէմ, գօլլարընը աչարագ քէնտիսինէ տօղրու գօչմագտա օլուպ, ատէթա պէշ ատրմա գատաբ եաղլամըշ իտի։

Կէլէն ատէմ, քէնտի եաչընտա պիրիսի օլուպ, ֆագաթ քէնտիսինտէն տահա վիճուտուճա իտի, ուֆաճըգ գարա կէօզլէրի իլէ պագըշը դաեէթ մէրա պիր լատէմ պագըշը օլուպ, հալինտէ, չանընտա վէ թավրընտա հէր չէֆագաթը գալպիեէ սահիպի օլտուգունու կէօսթէրէճէք ալէտամէթլէրտէն պաչգա պիր չէյ կէօրիւլմէգ իտի։

(Տեվամ)